

ANALIZA RAZVOJNE DEJAVNOSTI V OBČINI GROSUPLJE

»Evropa 1992«, to je želja, ki je v zadnjem času postala že parola. Toda načini in poti, ki vodijo do tja, so zaenkrat zelo zamegljeni. Posamezne rešitve, ki so ponujene in se ponujajo, le odkrivajo naše bedno stanje na vseh področjih: materialnem, organizacijskem, finančnem, raziskovalnem, razvojnem. Ali sploh vemo, kaj pomeni »Evropa 92«, kaj nam lahko dobrega in slabega prinese? In, ali sploh vemo kje smo sedaj, koliko smo za Evropo v tem trenutku?

Enako vprašanje lahko postavimo tudi za gospodarstvo občine Grosuplje. Pred leti je bila ustanovljena SIS za raziskovanje na nivoju občine. Njen glavni namen je bil:

— izpopolnjevanje raziskovalnih in razvojnih potreb OZD, organizacij družbenih dejavnosti in občanov

— popularizacija raziskovalne dejavnosti

— vzpodbujanje in organiziranje množične inventivne dejavnosti.

To so izredno široko zastavljene cilji, ki zahtevajo velika finančna sredstva, veliko dobre volje, poguma, entuziazma, predvsem pa podpore organov, ki so bili glavni pobudniki za ustanovitev SIS.

Vsega tega pa, razen svetlih izjem, ni bilo. Razpoložljiva finančna sredstva so vseskozi zadrževala zgolj za nemoteno delovanje foruma. Odnos delegatov do aktivnega delovanja v SIS je pokazal njihovo vztrajno nezainteresiranost in s tem nezainteresiranost OZD, KS itd. Pravzaprav niti ustreznim političnim organom ni bilo kaj dosti mar, kakšna je vsebina delovanja ORS. V takem ozračju lahko ljudje, ki so pripravljene pomagati in ki prispevajo svoje znanje in delo, kaj kmalu izgubijo smisel in voljo in tako preide delovanje SIS v forumski lartpourlartizem. Vse to se vleče iz leta v leto in stanje se samo še slabša.

Razvojna dejavnost na nivoju občine da ali ne, je vprašanje, ki se v tem trenutku upravičeno postavlja. V splošnem velja, da je gospodarstvo občine Grosuplje zelo raznoliko. Teško bi našli dve DO, ki bi se proizvodno vsaj delno pokrivali. Iz tega sledi tudi problem kompleksnega in skupnega povezovanja, svetovanja in privzemanja razvojne in raziskovalne dejavnosti (npr. na nivoju občine), kar pa ne opravičuje dejstva, da se v nekaterih firmah na tem področju razmišlja samo ob podobnih akcijah, kot je bila ta.

Ponekod je močno čutili odnos močnega centra (Ljubljane) do pozicije »podeželja«. To so npr. Iskra Zmaj, Iskra Dobropolje, Splošno mizarstvo Grosuplje, Pekarna Grosuplje; v preteklosti tudi Motvoz in platno Grosuplje in KOPS Grosuplje. Prav tu se najbolj pogreša razvoj iz lastnih potreb, za lastno proizvodnjo. Večje razvojne odločitve se določajo v centru (npr. v skupnem razvojnem oddelku — inštitutu, v skupnih odborih ali na sestankih vodij, direktorjev). Periferiji je prepuščeno področje omejene inovativnosti — pač znajdi se sam v dani in že določeni situaciji. Končna rezultata sta dva:

1) ob vedno večjem splošnem napredku so ta podjetja vedno bolj odvisna od centra. Sredstva, ki jih tja namenjajo — tudi za lasten razvoj — se ne vračajo dovolj kvalitetno. Podjetje izgublja na konkurenčnosti — stagnira.

2) zaradi gojenja in zadrževanja znanja v centru, je kadrovska struktura v teh podjetjih vedno nižja. Zato se ni čuditi visoki vsakodnevni migraciji kvalitetne delovne sile iz naše občine.

Rezultati ankete:
1. Organizacija in mesto razvojne dejavnosti v DO
Potrdilo se je predvidevanje, da ima le nekaj DO organizirane oddelke, kjer lahko z razvojno politiko zagotavljajo življenje firme vsaj za eno leto naprej (Kovinstroj, GPG, Livar), nekaj jih razmišlja o bližnjem organiziranju teh oddelkov (Instalacije, Iskra

Dobropolje); v večini DO pa je razvojna dejavnost raztresena po raznih drugih oddelkih in s tem primerno organizirana oz. neorganizirana.

2. Srednjeročne usmeritve razvojne dejavnosti

Pričakovali smo, da bomo dobili vpogled v konkretne razvojne projekte in naloge, na osnovi katerih bi lahko poiskali morebitne skupne interese na določenih področjih. Zgoraj ugotovljeni organiziranosti razvojne dejavnosti ustrezajo tudi razvojni plani. Zopet je nekaj firm, kjer imajo zastavljene cilje in jih že uresničujejo (Kovinstroj, GPG, Iskra Zmaj,...). Večina ostalih pa si zgolj prizadeva izpolniti dosedanje proizvodnje ali kvalitativno ali kvantitativno — največkrat z investiranjem v novo opremo. Lastnega znanja je tu zelo malo.

3. Kvalifikacijska struktura razvojnega kadra in podjetja

Po podatkih, ki smo jih dobili, je v razvojnih oddelkih (kjer pač obstajajo) zaposlenih 14 dipl. ing. in 6 ing. tehnične smeri. Poleg teh se z razvojno dejavnostjo zunaj razvojnih oddelkov ukvarja mogoče ravno toliko delavcev z visoko in višjo šolo, veliko več pa s srednjo in nižjo izobrazbo. Glede na skupno število vseh zaposlenih je to zelo malo. Na žalost se vsakodnevno vozi v Ljubljano več razvojnih delavcev, kot jih ostaja na delu v občini.

4. Kolikšen del sredstev se namenja za razvojno dejavnost?

Kako nedefinirana je razvojna politika v naši občini se je pokazalo tudi v tej točki. Nikjer (razen GPG — 1,5% odd.) nismo dobili ekzaktnega podatka o dejanskem vlaganju v razvoj. V glavnem obstajajo približne ocene, razmejenih stroškov se ne vodi. Enako se ne ugotavlja niti efekt razvojne dejavnosti, posamezne naloge, projekta in celo inovacij.

5. Nagrajevanje razvojnikov in inovatorjev

Razvojniki so brez izjeme vključeni v sistem nagrajevanja po opisu del in nalog. Le v GPG uporabljajo za nagrajevanje tudi variabilni del $\pm 20\%$ za kvaliteto, rok, zahtevnost, itd. Splošen problem motiviranosti delavcev se odraža seveda tudi na tem področju.

Na področju inovativnosti je situacija zelo raznolika. GPG na primer, ima samostojno službo, ki skrbi za to problematiko, ponekod pa nimajo niti pravilnikov, ponekod so ti zastareli, ponekod pa kljub vsemu ta dejavnost konstantno živi (Zmaj).

Na žalost se v glavnem drobne izboljšave ne evidentirajo ali pa se jih smatra kot normalen rezultat dela in se jih temu primerno tudi ceni.

6. Opremljenost razvoja (laboratoriji)

Kjer laboratoriji obstajajo v glavnem spadajo pod kontrolo kakovosti. Seveda se dajo primerno uporabiti tudi v raziskovalne namene. Sami razvojni oddelki so največkrat opremljeni le z najnovejšo pisarniško opremo. Le GPG uvaja računalniško podprt razvoj (HP 9000).

7. Kadrovska in stipendijska politika

Kolikor so trdni razvojni plani, toliko je realna kadrovska in stipendijska politika, ki se v firmi vodi. Opaziti je, da firme iz kovinarske, strojne in elektro panoge nimajo težav s kadri. Slabše je drugje (Motvoz, Pekarna), kjer kljub ambicijam po šolah, kadra vedno primanjkuje.

V splošnem pa povsod obstaja bojazen, da bodo kadri, ki pridejo iz šol primerno in pravilno uporabljani, da bodo pri svojem delu prepuščeni samim sebi in da se bodo morali boriti za priznanje svoje strokovnosti. Vse preveč-

rat se dogaja, da se kadri z visokošolsko in višješolsko izobrazbo namenjujejo za vodilne in vodstvene delavce in pri tem nimajo možnosti posredovati in razvijati svojega strokovnega znanja. V veliki meri je za to kriv sistem nagrajevanja po delu.

8. Sodelovanje zunanjih institucij

Na srečo to sodelovanje živi v vsaki firmi. S tem se vsaj za določeno mero zmanjša praznina v lastnem razvojnem delu. To kaže, da se večina firm zna odpreti navzven, da zna iskati rešitve svojih problemov.

9. Delež izvoza v proizvodnem planu

Delež izvoza je vendarle rezultat neke razvojne dejavnosti. V večini primerov je ta delež dokaj visok. Torej strokovno znanje znamo primerno uporabljati kljub neorganiziranosti in marsikdaj stihiskemu pristopu do raziskovalne dejavnosti.

Predsednik odbora za planiranje: Stane Repar

OBČINSKA RAZISKOVALNA SKUPNOST GROSUPLJE

EVROPA '92 Ali vemo, kje smo?

Po lanski skupščini Občinske raziskovalne skupnosti Grosuplje, ko sem bil izvoljen za njenega predsednika, sem se zavedal odgovornosti, ki jo sprejemam. Vendar naj poudarim, da ne gre tu za odgovornost delegatov skupščine, niti nekaterim dejavnikom, ki zagovarjajo utečeni način forumskega dela — strinjanim z vsem, dogovarjanje o že sprejetem, linijska usmeritev ipd. Odgovornost čutim do tistih ljudi v naši družbi, ki se zavedajo, da se nam kolo razvoja nenehno ustavlja, ki kljub uničujoči uravnilovki, praznim obljubam dnevnice politike, da nas samo vlaganje v znanje potegne iz depresivne krize, pripravljene podirati zidove sistemskih blokad, o katerih tu ne bom razpravjal, vendar so bistveni elementi našega capljanja za razvitim svetom.

Iz preproste aritmetike podatkov o financiranju posameznih interesnih dejavnosti lahko ugotovimo, da je raziskovanje z 0,04% od dohodka DO, daleč za vsemi interesnimi dejavnostmi, a ravno vlaganje v znanje in razvoj nas lahko potegne iz krize!

Ta uvod sem napisal kot splošno sliko analize, ki jo lahko naredimo po obiskih večjih DO na območju naše občine in pogovorih z direktorji.

Analizo naj strnem v naslednjem:

I. Inovativna dejavnost

Skoraj v vseh podjetjih so nam takoj zagotovili, da imajo samouprava: no sprejete pravilnice o inovacijah, katerih praktična vrednost se pokaže ob sprejemanju nagrad za inovatorje. Vem, da vsak predlog še ni inovacija in vsak, ki ta predlog poda, še ni inovator. Toda ravno zaradi ugotovitev prej napisanega, smo za širjenje inovativne kulture na vseh področjih družbenega ustvarjanja in ne samo na tehničnem področju, napravili zelo malo. Slika tega so tudi borni rezultati društva DIATI, katerega soustanovitelj je bil tudi občinski sindikat in, ki naj bi imel predvsem vlogo podpornika v moralnem smislu. Toda v vsakodnevni borbi za preživetje resnično pozabljamo, da nas bo samo vlaganje v znanje, predvsem v moralnem in materialnem smislu potegnilo iz ekonomske in tehnične zaostale družbe v resnično ustvarjalno, duhovno bogato družbo. To se zavedamo vsi, koliko pa smo pripravljene za to storiti, pa je ključno vprašanje naše prihodnosti.

II. Razvoj, raziskave v DO

Tudi stanje na tem področju je razen spoštljivih izjem resno. Firme, ki so se v preteklosti zavedale, ob sočasnem stalnem zagotavljanju redne proizvodnje, da jim samo znanje na vseh področjih (trženje, razvoj, tehnološka posodobitev, kadrovanje) zagotavlja trdno osnovo za bodočnost, lahko danes brez posebnih pretresov rušijo okorelo inercijo utečene proizvodnje in lahko danes dejansko prestrukturirajo proizvodnjo in to tako, da lahko s svojim delom zadovoljujejo najzahtevnejše trge tudi v izvozu.

»Evropa 92« je pred vrati, toda če mi »Evrope 92« ne bomo s svojim znanjem in obvladovanjem našega dela uspeli ustvariti tu doma, potem leta 92 ne bomo sedeli na skupnem vlakcu, ki se mu pravi enoten informacijski in kulturni prostor 500 milijonov potrošnikov, kar bo največje tržišče na svetu. Če to zamudimo, potem bomo lahko delali samo še zase in še revnejše od nas.

Nekaj firm, ki se tega dobro zaveda moram tukaj omeniti.

Na prvem mestu bi omenil Kovinstroj Grosuplje, ki po vzoru izkušene podjetniške organizacije že ustanavlja profitne centre iz posameznih grup proizvodnje.

IMP LIVAR, ki se trdno opira na nove tehnologije, GP Grosuplje — zavedajoč se tržne konkurence že usmerja svojo razvojno dejavnost v druge branže, ter KOPS Grosuplje, ki razvija dokaj zahtevne stroje, kjer je potrebno vlaganje v interdisciplinarno dejavnost.

Omeniti moram tudi nekaj manjših firm, ki imajo v borbi za vsakodnevno preživetje zelo pozitivno stremeljenje v smislu razvoja novih tržno zanimivejših proizvodov (Stolarna Dobropolje, Guma Grosuplje).

Od privatnega sektorja v razvojnem smislu na prvo mesto postavljamo firmo PEJAL.

Osnovni namen naše akcije ni bil ugotavljanje splošnega stanja v firmah, ampak smo v razgovorih z direktorji izrazili našo pobudo, da najdemo neke skupne rešitve, da bi se stanje na področju, ki ga neke skupaj usmerjamo, izboljšalo.

Vsi skupaj se zavedamo, da je tudi 0,04% zbranega družbenega denarja, namenjenega raziskovalni dejavnosti preveč, če ta denar ni racionalno porabljen. Če pa dejansko želimo na tem področju nekaj zares premakniti, bo potrebno vrečo namenjeno raziskavam in razvoju napolniti malo globlje.

Ves denar namenjen za interesne dejavnosti se napaja iz DO. Če pa bi del denarja preusmerili iz drugih dejavnosti nazaj v delovne organizacije in bi ga le-te namensko uporabile za krepitev in vzpodbudo ustvarjalnega inovativnega dela, bi bila ta sredstva, gledano perspektivno, najbolj smotrno naložena.

To je tudi osnovni namen naših prizadevanj in iztočnica za skupen nastop z Izvršnim svetom SO Grosuplje, da to akcijo tudi uresničimo.

Predsednik skupščine Ivo Gazi

Na podlagi 7. in 9. člena Odloka o znaku in zastavi občine Grosuplje (Ur. list SRS, št. 46/87) in 223. člena Statuta Občine Grosuplje (Ur. list SRS, št. 32/86, 1/88, 23/88) je Izvršni svet Skupščine občine Grosuplje na 97. seji dne 10. 1. 1989 sprejel

PRAVILNIK o uporabi znaka in zastave občine Grosuplje

1. člen

Ta pravilnik določa namen in način uporabe znaka občine, ki je sprejet z Odlokom o znaku in zastavi občine Grosuplje. Sestavni del pravilnika je tudi Priročnik o tipičnih elementih grafičnega označevanja občine Grosuplje in o načinih njihove uporabe.

NAMEN UPORABE ZNAKA OBČINE

2. člen

Znak občine in ostali elementi grafičnega označevanja se uporabljajo za namene, ki so opredeljeni z Odlokom in za druge priložnosti, kjer se pojavlja občinski simbol, bodisi kot glavni motiv obeleževanja, bodisi kot spremljajoči soznak.

3. člen

Znak občine in ostali elementi celostne grafične podobe se praviloma uporabljajo za označevanje občine kot prostorske celote in družbenopolitične skupnosti, predvsem pa za napisne table skupščinskih in upravnih organov občine, napisne table družbenopolitičnih organizacij in skupnosti kot soznak ali kot posebna izpeljanka celostnega sistema, nadalje kot element znakov pozornosti, slavnostnih listin, nagrad in priznanj vseobčinskega statusa, za namene obeleževanja prireditvev in praznovanj, občestne table in kot razpoznavni element funkcionalnih tiskovin skupščine občine, njenih teles, organov in služb.

4. člen

Izvršni svet Skupščine občine Grosuplje, ki skrbi za izvajanje odloka o znaku in zastavi občine, lahko po lastni presoji predlaga, soglašala in odloča o uporabi osnovnega simbola tudi za druge namene: obeleževanje krajevnih prireditvev, obeleževanje turističnih poti in krajevnih znamenitosti, grafične podobe delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, propagandno-reklamne akcije, itd.

NACIN UPORABE ZNAKA OBČINE

5. člen

Celostni sistem grafičnega označevanja občine Grosuplje je zasnovan na odprti strukturi pojavljanja značilnih grafičnih elementov: simbol v tipičnem napisu ali s tipičnim načinom, značilna zelena dvobarvna kombinacija, standardna tipografija in to v značilnih sklopih kot povezana celota vseh ali samo izbranih grafičnih simbolih elementov. Izvedenke znakov so lahko v drugi barvi glede na njihovo uporabnost.

6. člen

V Priročniku o tipičnih elementih grafičnega označevanja občine Grosuplje so podani vsi osnovni elementi in prikazani osnovni principi njihovega sestavljanja v značilne likovne kompozicije. Tako osnovni simboli grafični elementi kot tudi njihovi značilni kompozicijski sestavi predstavljajo osnovo za uravnavanje in za razpoznavanje celostnega izraza označevanja občine Grosuplje.

7. člen

Avtorski in likovni nadzor nad izvajanjem in uporabo sistema označevanja se z ozirom na pomen in obseg posameznih aplikacij izvaja na dva načina:

— z neposrednim naročilom avtorju za pripravo idejnih osnutkov in za tehnično pripravo izbrane osnove,

— z likovno, svetovalsko oceno osnutkov in mnenja avtorja o sprejemljivosti za izvedbo predloga aplikacij drugega oblikovalca.

SKUPŠČINA OBČINE
GROSUPLJE
IZVRŠNI SVET

Številka: 01-1/87
Datum: 10. 1. 1989

PREDSEDNIK
Marjan Ahlin